18. febrúar 2026

Samstarfsáætlanir ESB 2028 – 2034

Kynning á opnu samráði

Stjórnarráð Íslands

Opnunarávarp

Sigrún Brynja Einarsdóttir, ráðuneytisstjóri
Menningar, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti

Samráð um nýjar samstarfsáætlanir ESB

Þorsteinn Brynjar Björnsson,
Menningar, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti

Ný langtíma fjármálaáætlun ESB – 2028-2034

- Samþætting og fækkun áætlana
- Aukin samræming milli stefnumótunar og fjármögnunar
- Aukin áhersla á samkeppnishæfni, efnahagslegt sjálfræði á mikilvægum sviðum, viðnámsþol, öryggis- og varnarmál
- Auknar fjárveitingar

Undirbúningur að þátttöku

- Sjö tillögur helst til skoðunar
- Samræming á vegum UTN og MNH. Regluleg upplýsingagjöf til ríkisstjórnar og Alþingis
- Hagsmunamat m.a. byggt á fyrri reynslu og tækifærum á nýjum áherslusviðum
- Samráð við hagsmunaaðila
- Ákvörðun ríkisstjórnar – tilkynning til ESB í febrúar 2027

Tímalína máls

1 **Til umsagnar**

11.2.–12.3.2026

Í vinnslu

Samráði lokið

Skjöl til samráðs

- AgoraEU
- Connecting Europe Fa...
- European Competitive...
- Horizon Europe
- Mennta-, æskulýðs- o...
- Single Market and Cu...
- Union Civil Protecti...

Fylgiskjöl

- Opinn kynningarfundu...

Skrá áskrift að máli

Þú þarft að skrá þig inn á Island.is til þess að geta skráð þig í eða úr áskrift.

Skrá mig inn

Mál nr. S-38/2026 | Birt: 11.2.2026 | Fjöldi umsagna: 0

Annað | Utanríkisráðuneytið | Utanríkismál

Þátttaka Íslands í samstarfsáætlunum ESB 2028-2034

Málsefni

Framkvæmdastjórn ESB birti nýlega tillögur að nýjum samstarfsáætlunum fyrir tímabilið 2028-2034. Leitað er samráðs um þátttöku Íslands.

Nánari upplýsingar

Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins (ESB) birti nýlega tillögur að nýjum samstarfsáætlunum fyrir tímabilið 2028-2034. Umfangsmiklar breytingar eru boðaðar á skipulagi og framkvæmd áætlana sem Ísland á aðild að á grundvelli EES-samningsins. Haghafar eru hvattir til að koma sjónarmiðum sínum á framfæri vegna yfirstandandi mats á þátttöku Íslands í einstökum samstarfsáætlunum ESB á næsta starfstímabili, þ.m.t. um hag af þátttöku í núverandi áætlunum og tækifæri og áskorunum með tilliti til nýrra samstarfsáætlana eins og þær eru settar fram í tillögum framkvæmdastjórnar ESB.

Stærsta breytingin frá núverandi fyrirkomulagi felst í stofnun nýs Samkeppnishæfnissjóðs (e. European Competitiveness Fund, ECF). Sjóðnum er ætlað að stórefla fjárfestingar og stuðning við nýsköpun og tækniþróun. Fjármagn verður aukið verulega til að efla viðnámsþrótt, öryggi, geim- og varnariðnað. Eftirfarandi áætlanir með þátttöku Íslands verða allar sameinaðar undir merkjum Samkeppnishæfnisjóðsins: Umhverfis- og lofslagsáætlunin Life, heilbrigðisáætlunin EU4Health, Digital Europe um stafræna tækni, Geimáætlun ESB, Iris2 um örugga samskiptatækni og fjárfestingáætlunin InvestEU. Rannsókna- og nýsköpunaráætlunin Horizon Europe verður áfram sjálfstæð áætlun, þó með verulegri samþættingu við Samkeppnishæfnisjóðinn. Þá verður aukin áhersla lögð á rannsóknir og tækniþróun með tvíþætt notagildi (e. dual-use).

Mennta-, æskulýðs- og íþróttaáætlunin Erasmus+ breytist lítið en aukin áhersla verður lögð á hreyfanleika og hæfniuppbyggingu á öllum skólastigum og sérlega horft til færniuppbyggingar á tilteknum forgangssviðum. Þá mun sjálfboðaáætlunin European Solidarity Corps sameinast Erasmus+. Ný áætlun, AgoraEU, mun sameina menningar- og kvikmyndaáætlunina Creative Europe við áætlun um borgaralega þátttöku, jafnrétti, réttindi og gildi (e. Citizens, Equality, Rights and Values Programme, CERV), sem Ísland á ekki aðild að. Áætlun um innri markaðs-

Viltu senda inn umsögn?

Umsagnir eru birtar jafnóðum og þær berast.

Senda umsögn

Boð um þátttöku (0)

Umsjónaraðili

Viðskiptaskrifstofa

vss@utn.is

- Sjö tillögur lagðar fram til samráðs
- Ekki ítarleg kynning á innihaldi í dag
- Mikið ítarefni aðgengilegt á Netinu
- Tekið við umsögnum til 12. mars
- Geta verið almennar eða sérhæfðar
- Tvíhliða fundir mögulegir eftir atvikum

Skipulag fundarins

- Samkeppnishæfnissjóður Evrópu - **ECF** (Úlfar Gíslason, MNH)
- Rannsókna- og nýsköpunaráætlunin **Horizon Europe** (Úlfar Gíslason, MNH)
- Mennta-, æskulýðs- og íþróttaáætlunin **Erasmus+** (Ásgerður Kjartansdóttir, MRN)
- Menningar-, kvikmynda- og jafnréttisáætlunin **AgoraEU** (Marta Nordal, MNH)
- Áætlun um innri markað og tolla - **SMCP** (Steindór Dan Jensen, ARN)
- Almannavarnaáætlunin **UCPM** (Kjartan Jón Bjarnason, DMR)
- Innviðaáætlunin **Connecting Europe Facility** (Hrefna Hallgrímsdóttir, IRN)

Spurningar og svör

- Unnt að senda spurningar á spjallið á meðan fundi stendur
- Verður svarað í lokin

Samkeppnishæfnissjóður Evrópu

Úlfar Gíslason
Menningar, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti

Nýr samkeppnishæfnisjóður Evrópu (ECF)

Heildarfjárhagsrammi er áætlaður 234,3 ma. €

Markmið og lykiláskoranir

- Loka nýsköpunarbilinu og bæta samkeppnishæfni gagnvart helstu keppninautum
- Auka sjálfræði, sjálfbærni og öryggi Evrópu, bæði efnahagslegt öryggi og varnartengt öryggi
- Fækka hindrunum á innri markaði ESB/EES og bæta umhverfi fyrirtækja

Forgangsröðun fjármagns með áherslu á lykiltækni og geira – fjórir stefnugluggar/áherslusvið

- Hrein umskipti
- Heilsa, líftækni, landbúnaður og lífhagkerfi
- Stafræn forysta
- Viðnámsþol, öryggi, varnariðnaður og geimurinn

Nýr samkeppnishæfnisjóður Evrópu

Ætlað að einfalda stuðningsumhverfi nýsköpunar og iðnaðar með sameiningu áætlana og samræmingu regluverks

Regluverk verður sveigjanlegra og samræmt til að bregðast hraðar við áskorunum

Mögulegt að færa fjármagn á milli stefnuglugga

Blandar saman opinberri fjármögnun í gegnum styrki, lán og fjárfestingar, og laðar að einkafjármagn

Samfelld fjármögnun í gegnum líftíma verkefna til að komast yfir dauðadalinn sem skilur að rannsóknir/nýsköpun og skölun/markaðssókn

Nýtt SamkeppnishæfniSamhæfingarTól (Competitiveness Coordination Tool) til að samræma fjármögnun verkefna og tryggja samfjármögnun og fjárfestingar (með aðkomu ólíkra áætlana ESB og fjármögnun þátttökuríkja og einkaaðila)

Stefnumótandi stýring í gegnum vinnuáætlanir og áhersla á lykiltækni og geira

14 áætlanir sameinast

þar af sjö sem Ísland hefur á aðild að á núverandi tímabili

- Life hefur stutt við innleiðingu og nýsköpun á sviði umhverfis- og loftslagsmála
- EU4Health hefur stutt við verkefni sem hafa styrkt heilbrigðiskerfi Evrópuríkja
- Digital Europe hefur stutt við stafræna væðingu, netöryggi, reiknigetu og gervigreind
- European Space Programme hefur stutt við innviði, athuganir og öryggi í geimnum
- Iris² hefur stutt við öruggar gervihnattatengingar og fjarskiptaöryggi
- InvestEU hefur veitt lánaábyrgðir og betri kjör fyrir fyrirtæki
- Single Market Programme hefur stutt stuðningsumhverfi lítilla fyrirtækja og söfnun og samræmingu hagtalna

Samkeppnishæfnisjóður Evrópu

<u>2021-2027 áætlanir</u>

Life, (Innovation Fund)

EU4Health

Digital Europe
(CEF Digital)

EDF, ASAP, EDIRPA
European Space Programme, Iris2

InvestEU

Stefnugluggar ECF
Samkeppnishæfnihluti Horizon Europe

1. Hrein umskipti og afkolun í iðnaði
2. Heilsa, líftækni, landbúnaður og lífhagkerfi
3. Forysta í stafrænni tækni
4. Viðnámsþol, öryggi, varnariðnaður og geimur

Verkefnisstuðningur, ráðgjöf og þverlæg verkefni
Lán – Ábyrgðir - Hlutafé

Uppbygging Samkeppnishæfnisjóðsins

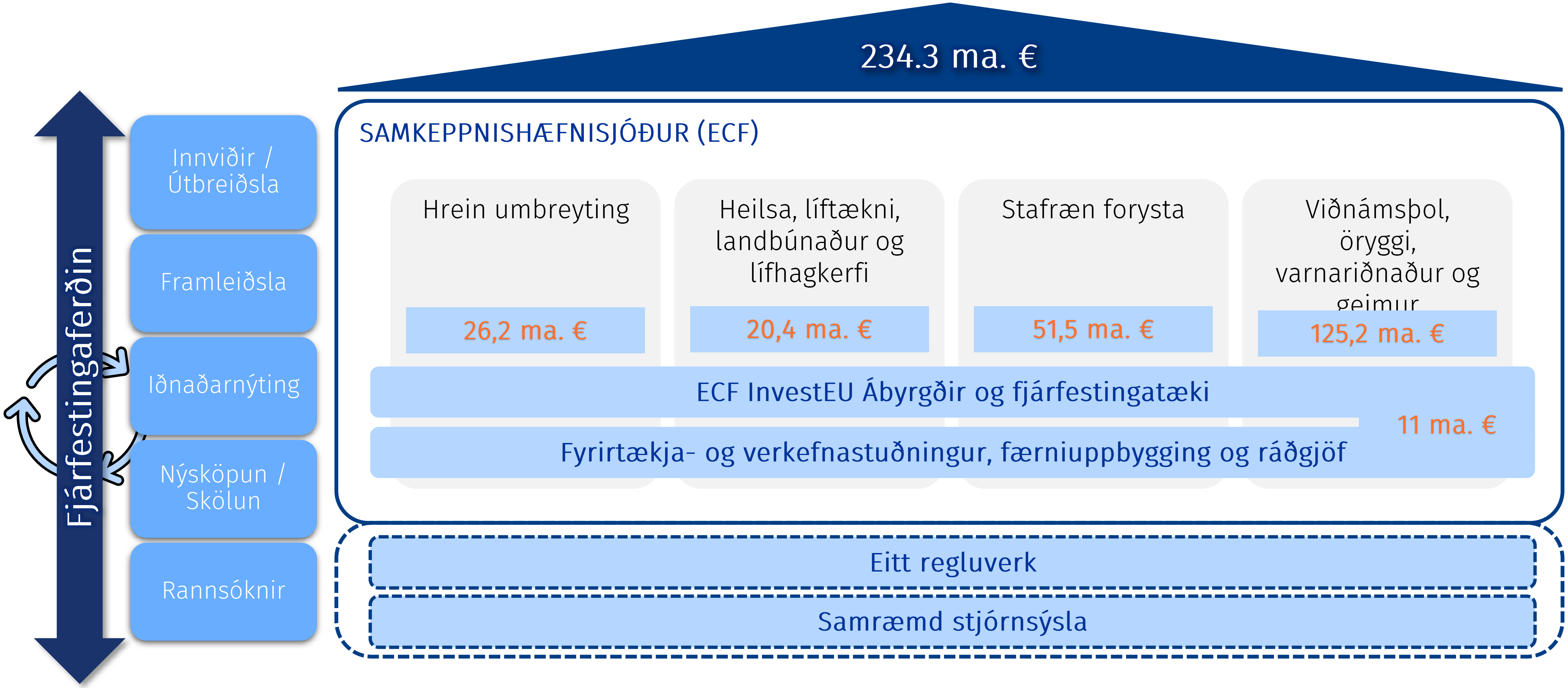

1. Hrein umbreyting (26,2 ma. €)

- Draga úr losun frá iðnaði og betri nýting orku
- Fjölbreyttari orkugjafar
- Skölun og aukin framleiðslugeta í hreinni tækni
- Möguleg samfjármögnun með Innovation Fund sem er fjármagnaður í gegnum losunarheimildir (ETS)

2. Heilsa, Líftækni, Landbúnaður og lífhagkerfi (20,4 ma. €)

- Styrkja viðbúnað og aðlögunarhæfni heilbrigðiskerfa og efling nýsköpunar í heilbrigðisgeiranum
- Líftækni og lífvísindi frá grunnrannsóknum til prófana að markaði
- Tækni og virðiskeðjur í landbúnaði og lífhagkerfi

3. Stafræn forysta (51,5 ma. €)

- Stafrænar tengingar og innviðir, netöryggi
- Reiknigeta (HPC), gervigreind og skammtatækni
- Örflögur og hálfleiðarar
- Getur fjármagnað þvert á aðra stefnuglugga þar sem þörf er á stafrænum lausnum
  - T.d. netöryggi með stefnuglugga 4 um öryggi og varnarmál

4. Viðnámsþol, öryggi, varnariðnaður og geimur (125,2 ma. €)

- Langstærsti stefnuglugginn
- Stefnumiðuð verkefni út frá evrópskum áherslum og þörfum
- Varnariðnaður og viðbúnaður frá rannsóknum að framleiðslu
- Sameiginleg innkaup hergagna
- Geimvistkerfi
- Borgaralegt öryggi t.d. lykilinnviðir
- Tækni með tvíþætt notagildi

InvestEU

- Lánaábyrgðir og fjárfestingar
- Laða að og virkja einkafjármagn fyrr í nýsköpunarferlinu
- Minnka og dreifa áhættu, veita fyrirtækjum sterkara bakland
- Skölun fyrirtækja í gegnum lán, hlutafé og fleira
- Mikilvægur þáttur í fjárfestingaferli fyrirtækja til að komast á næsta stig

Önnur verkfæri

- Verkfærakista stuðnings með styrki / opinber innkaup / lán / fjárfestingar
- Sveigjanleiki til að bregðast hratt við eftir þörfum
- Fjárfestingaráðgjöf fyrir fyrirtæki og verkefni
- Ráðgjöf og færniuppbygging lítilla og meðalstórra fyrirtækja í mikilvægum geirum
- Meiri eftirfylgni og tröppufjármögnun eftir uppfylltar vörður
- Styður líka við opinber verkefni

Margir óvissuþættir

- Tillagan er óljós og það er mikið rými fyrir sveigjanleika
- Nánari útfærslur verða í gegnum árlegar vinnuáætlanir
  - Jafnvel hægt að fara fram hjá vinnuáætlunum ef þörf er á
- Heimild til að færa fjármagn á milli stefnuglugga
- Tillögur bjóða upp á hlutaþátttöku ríkja utan ESB en óljóst er hvernig hún myndi virka í raun, m.a. vegna tenginga við Horizon Europe
- Áhersla á sjálfræði og öryggi ESB ríkja og því möguleiki á útilokun annarra ríkja frá ákveðnum hlutum eða verkefnum
- Tvíþætt notagildi (Dual-use)

Horizon Europe

Úlfar Gíslason
Menningar, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti

Horizon Europe

10. rammaáætlun ESB um rannsóknir og nýsköpun

- Heildarfjárhagsrammi skv. tillögum 175 ma. €
- Markmið áætlunarinnar er að styrkja vísinda-, tækni- og nýsköpunargrunn Evrópu og auka samkeppnishæfni
- Stefnumiðaðar rannsóknir og nýsköpun – stórar áskoranir
- En einnig mikill stuðningur við grunnrannsóknir og nýsköpun
- Tenging við Samkeppnishæfnisjóðinn (ECF)
- Svipuð uppbygging og núverandi áætlun
- Meiri Metnaður / Sveigjanleiki / Einföldun /
- Stórt púsl í íslensku rannsókna og nýsköpunarumhverfi

Horizon Europe 2021-2027

Pillar 1
Excellent Science

- European Research Council
- Marie Skłodowska-Curie Actions
- Research Infrastructures

Pillar 2
Global Challenges and European Industrial Competitiveness

Clusters
- Health
- Culture, Creativity and Inclusive Society
- Civil Security for Society
- Digital, Industry and Space
- Climate, Energy and Mobility
- Food, Bioeconomy, Natural Resources, Agriculture and Environment

Joint Research Centre

Pillar 3
Innovative Europe

- European Innovation Council
- European innovation ecosystems
- European Institute of Innovation and Technology

Widening Participation and Strengthening the European Research Area

- Widening participation and spreading excellence
- Reforming and Enhancing the European R&I system

Horizon Europe 2028-2034

Áætlunin verður byggð á fjórum stoðum sem mynda nýsköpunarkeðjuna

Pillar I

EXCELLENT SCIENCE

- EUROPEAN RESEARCH COUNCIL
- MARIE SKŁODOWSKA-CURIE ACTIONS
- SCIENCE FOR EU POLICIES

Pillar II

COMPETITIVENESS AND SOCIETY

COMPETITIVENESS[1] :

1. Clean Transition and Industrial Decarbonisation
2. Health, Biotech, Agriculture and Bioeconomy
3. Digital leadership
4. Resilience and Security, Defence Industry and Space

SOCIETY:

1. Global societal challenges
2. EU Missions
3. New European Bauhaus Facility

Pillar III

INNOVATION

- EUROPEAN INNOVATION COUNCIL
- INNOVATION ECOSYSTEMS AND THE KNOWLEDGE TRIANGLE

Pillar IV

EUROPEAN RESEARCH AREA

- ERA POLICIES
- RESEARCH AND TECHNOLOGY INFRASTRUCTURES
- WIDENING PARTICIPATION AND SPREADING EXCELLENCE

Stoð I – Framúrskarandi vísindi

- Áætlaður fjárhagsrammi um 44 ma. €
- Markmið er að efla grunnrannsóknir og gera Evrópu eftirsóknarverðan áfangastað fyrir framúrskarandi vísindafólk
- Markhópar eru vísindafólk og teymi
- ERC – Evrópska rannsóknaráðið
- MSCA – Marie Sklodowska-Curie styður við doktorsnám og þjálfun
- Stuðningur við tengsl vísinda og stefnumótunar – Joint Research Centre (JRC)

Stoð II – Samkeppnishæfni og samfélag

- Áætlaður fjárhagsrammi 76 ma. €
- Hagnýt samstarfsverkefni sem brúa bil grunnrannsókna og nýsköpunar
- Markhópar eru stofnanir og fyrirtæki
- **Rannsóknahluti Samkeppnishæfnisjóðsins** – sömu fjórir stefnugluggar – 68,3 ma. €
  - Hrein umskipti – 25 ma. €
  - Heilsa, líftækni, landbúnaður og lífhagkerfi – 19,6 ma. e
  - Stafræn forysta – 17 ma. €
  - Viðnámsþol, öryggi, varnariðnaður og geimurinn – 6,5 ma. €
- Samfélag – 7,6 ma. €
  - Samfélagslegar áskoranir
  - Leiðangrar (missions)
  - New European Bauhaus

Stoð III - Nýsköpun

- Áætlaður fjárhagsrammi um 39 ma. €
- Markhópur er framsækin nýsköpunarfyrirtæki
- EIC – Evrópska nýsköpunarráðið
- EIC fjárfestingasjóður fjárfestir í fyrirtækjum til að laða að einkafjármagn
  - Blönduð fjármögnun styrkja og fjárfestinga
- Áhættusöm og byltingarkennd nýsköpun frá rannsóknum að markaði
- Varnartengd nýsköpunarverkefni og tvíþætt notagildi
- Styður einnig við vistkerfi nýsköpunar

Stoð IV – Evrópska rannsóknasvæðið

- Áætlaður fjárhagsrammi 16 ma. €
- Markmið er að skapa frjálst flæði þekkingar og nýsköpunar á innri markaði ESB/EES
- Styður við stefnu og aðgerðaáætlun evrópska rannsóknasvæðisins sem Ísland er hluti af
- Fjármagnar rannsókna- og tækniinnviði
- Styður við uppbyggingu og þátttöku í ríkjum sem eru styttra á veg komin (widening)

Hvað breytist ekki frá núverandi áætlun?

- Samkeppni og mat byggt á gæðum
  - Gæði / Áhrif / Framkvæmd
- Stuðningur við grunnrannsóknir helst óbreyttur
- Áfram 100% fjármögnun + 25% fastur kostnaður fyrir opinbera aðila og lítil og meðalstór fyrirtæki – 70% fyrir hagnaðardrifin stórfyrirtæki nálægt markaði
- Áhersla á opin vísindi, opin gögn, kynjajafnrétti, ábyrgar rannsóknir og fleira

Helstu breytingar frá núverandi tímabili

Einföldun

- Styttri tími frá umsókn að upphafi verkefnis (úr 8 í 7 mánuði)
- Eingreiðslur (lump sum) meginreglan
- Opnari auglýsingar

Lágmarkskrafa um þátttöku a.m.k. tveggja aðildarríkja ESB í samstarfsverkefnum ásamt þriðja ríki að eigin vali

Bein tenging við samkeppnishæfnisjóðinn í gegnum stoð II og sameiginlegar vinnuáætlanir

Sömu reglur fyrir allar áætlanir, þ.m.t. fjármálareglur

EIC stækkar mikið og verður með aukna áherslu á djúptækni og tröppufjármögnun eftir vörðum

Bein fjármögnun uppbyggingar og þróunar rannsókna- og tækniinnviða

Tvíþætt notagildi (Dual-use)

Stefnumiðaðri og sveigjanlegri áætlun

Tækifæri og áskoranir fyrir íslenska þátttakendur

Meira fjármagn

Meiri áhersla á hagnýtingu og lausnir

Innviðir – aðgangur og uppbygging

Kallar á aukið samstarf ólíkra íslenskra aðila

Sameining áætlana og nýtt umhverfi

Áhersla a samkeppnishæfni

Varnarmál og tvíþætt notagildi

Hluti af Horizon Europe innan Samkeppnishæfnisjóðs ESB með sameiginlegar vinnuáætlanir

Sveigjanleiki útfærður í vinnuáætlunum – minni fyrirsjáanleiki, óskýrt regluverk

Öryggissjónarmið geta leitt til útilokana

Erasmus+

Ásgerður Kjartansdóttir
Mennta- og barnamálaráðuneyti

Erasmus+ 2028-2034

- Áætlun ESB fyrir:
  - menntun og þjálfun
  - æskulýðsmál
  - íþróttir
- Byggir á reynslu 2021–2027 og áhrifamats
- Umsýsla að mestu leyti í höndum landskrifstofa
- Viðbrögð við samfélagslegum áskorunum

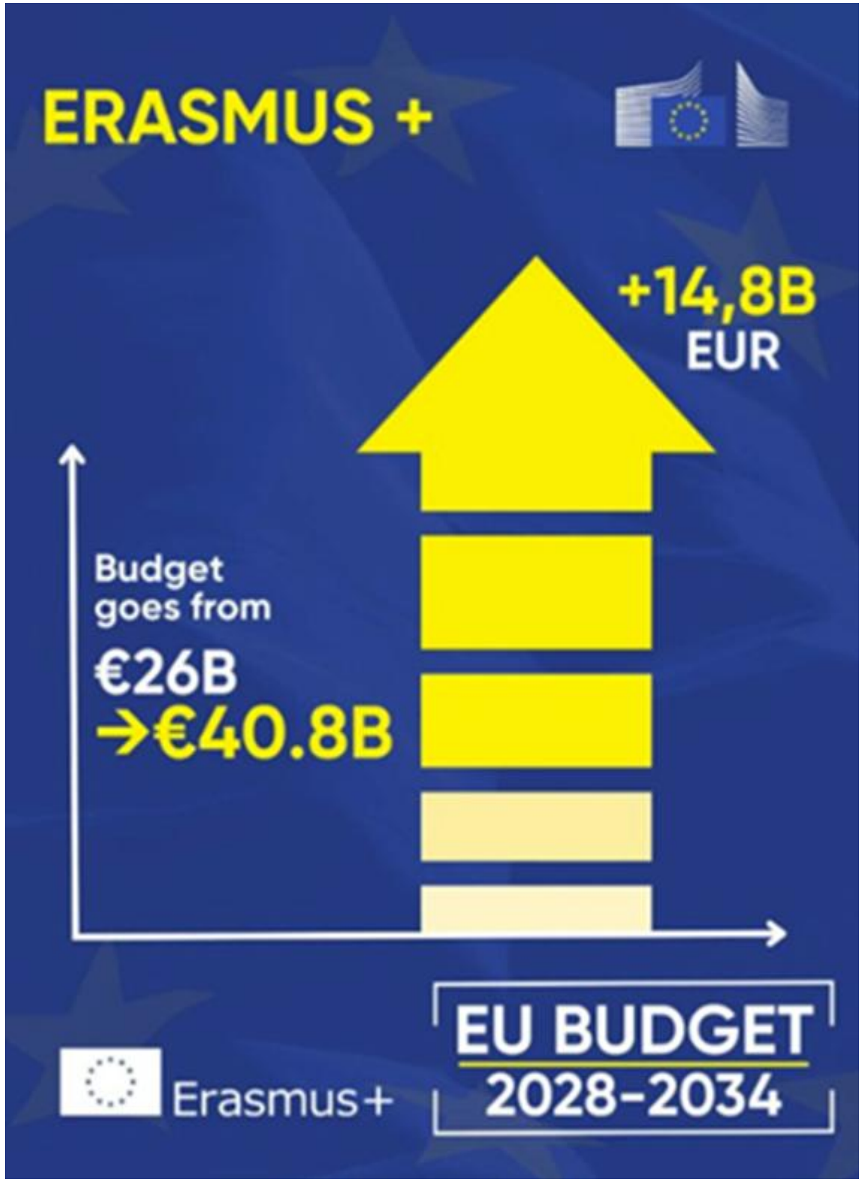

Markmið Erasmus+

- Að efla færni fólks alla ævi
- Að styrkja lýðræði og borgaravitund
- Að tryggja inngildingu og jöfn tækifæri
- Að auka gæði og nýsköpun
- Að styðja samstarf og umbætur í menntakerfum

Einfaldari uppbygging Erasmus+

European Solidarity Corps + Erasmus+ = **Ný Erasmus+**

Tvær stoðir:

1. Námstækifæri fyrir alla

- Hreyfanleiki
- Styrkir í stefnumótandi greinum

2. Hæfniuppbygging og stefnumótun

- Samstarfsverkefni
- Stuðningur við stefnumótun

Helstu nýjungar

- Sameinuð áætlun og einfaldari þátttaka
- Meiri áhersla á grunnfærni og inngildingu
- Nýir Erasmus+-styrkir og aukinn sveigjanleiki

Þýðing fyrir Ísland

- Verulegur ávinningur fyrir einstaklinga, stofnanir og samfélag
- Fleiri og fjölbreyttari tækifæri
- Skýrari tenging við:
  - mennta- og ungmennastefnu
  - atvinnu- og færnistefnu
  - stafræna þróun
- Þróun en ekki umbylting

Stjórnarráð Íslands

AgoraEU

Marta Nordal
Menningar, nýsköpunar- og háskólaráðuneyti

Creative Europe 2021-2027

- Menning (Culture)
- Kvikmyndir og margmiðlun (Media)
- Þveráætlun/samvinna þvert á greinar (Cross sectoral)

Árangur af Creative Europe

- Íslendingum gengið vel innan Creative Europe og þá sérstaklega innan Media
- Heildarstyrkir til íslenskra þátttakenda frá árinu 2021-2025 um 1,5 milljarður króna
- Kostnaður ríkisins er áætlaður um 500 m.kr á tímabilinu

Dæmi um verkefni styrkt af Creative Europe

- Media 2025- Sögn Ehf (Blueeyes Productions) - Ófærð -**500.000 evrur**
- Culture 2016-Reykjavík Dance Festival – samstarfsverkefnið „Advancing Performing Arts Project"- **120.000 evrur**
- Media 2019- Netop films og Grímur Hákonarson - dreifingastyrkur- **518.000 evrur**
- Media 2020- Evrópa kvikmyndir/Vesturport-Verbúðin - **500.000 evrur**
- Culture 2022- Baskavinafélagið- Basque samstarfsverkefnið - **200.000 evrur**

AgoraEU 2028-2034

- Byggir á Creative Europe en hefur verið útvíkkuð
- Bætt við CERV hluta þar sem áhersla er á mannréttindi, lýðræði og jafnrétti
- Skiptist í 3 stoðir

Meginmarkmið Agora

- Stuðla að menningarlegri fjölbreytni
- Auka samkeppnishæfni menningar og skapandi greina, sér í lagi myndmiðla
- Standa vörð um listrænt frelsi og fjölmiðlafrelsi
- Standa vörð um jafnrétti, mannréttindi og gildi líkt og kveðið er á um í stofnskrá Evrópusambandsins og þannig stuðla að lýðræðislegri þátttöku og viðnámþrótti samfélagsins

Menning (culture)

- Samvinna þvert á landamæri
- Aukið aðgengi að menningu og menningararfleifð
- Menningarleg fjölbreytni
- Stuðningur við nýsköpun og samkeppnishæfni

Kvikmyndir og myndmiðlar- Media

Myndmiðlar - audiovisual

- Stuðningur við myndmiðlun þvert á greinar
- Markaðssetning og dreifing þvert á landamæri
- Stuðningur við tölvuleiki

Fjölmiðlun - news

- Stuðla að frelsi fjölmiðla
- Stuðningur við faglega fréttamennsku
- Barátta gegn upplýsingaóreiðu og falsfréttum

CERV

Réttindi, jafnrétti, borgarar og borgarlegt samfélag

- Vinna gegn hvers kyns fordómum
- Stuðla að jafnrétti kynjanna
- Stuðla að aðgengi og réttindum fatlaðs fólks
- Tryggja réttindi barna
- Vernda tjáningarfrelsi
- Tryggja persónuvernd

Daphne

- Berjast gegn kynbundnu ofbeldi
- Berjast gegn heimilisofbeldi og ofbeldi gagnvart börnum
- Styðja þolendur ofbeldis

Lýðræðisleg þátttaka og réttarríki

- Styðja við frjálsar kosningar og lýðræðislega ferla
- Styðja við lýðræðisþátttöku

Áætlun um innri markað og tolla (SMCP)

Steindór Dan Jensen
Atvinnuvegaráðuneyti

Single Market & Customs Programme

- Nokkrar gildandi áætlanir sameinaðar í eina:
  - Single Market Programme.
  - Customs Programme.
  - Taxation cooperation Programme.
  - Anti-fraud Programme.
- Ísland hingað til aðeins tekið þátt í Single Market Programme.

Markmið SMCP

- „...auka vægi og virkni samkeppnishæfs innri markaðar og sterks tollabandalags, standa vörð um fjárhagslega og hagsmuni og efnahagslegt öryggi ... með fyrirkomulagi sem byggist á sveigjanleika, einföldun og stærðarhagkvæmni...“
- Markmiðunum skal ná með því að
  - Koma í veg fyrir og fjarlægja viðskiptahindranir á innri markaðnum.
  - Skapa grundvöll fyrir aukið samstarf aðildarríkja.
  - Innleiða viðeigandi reglur og tryggja að þeim sé framfylgt

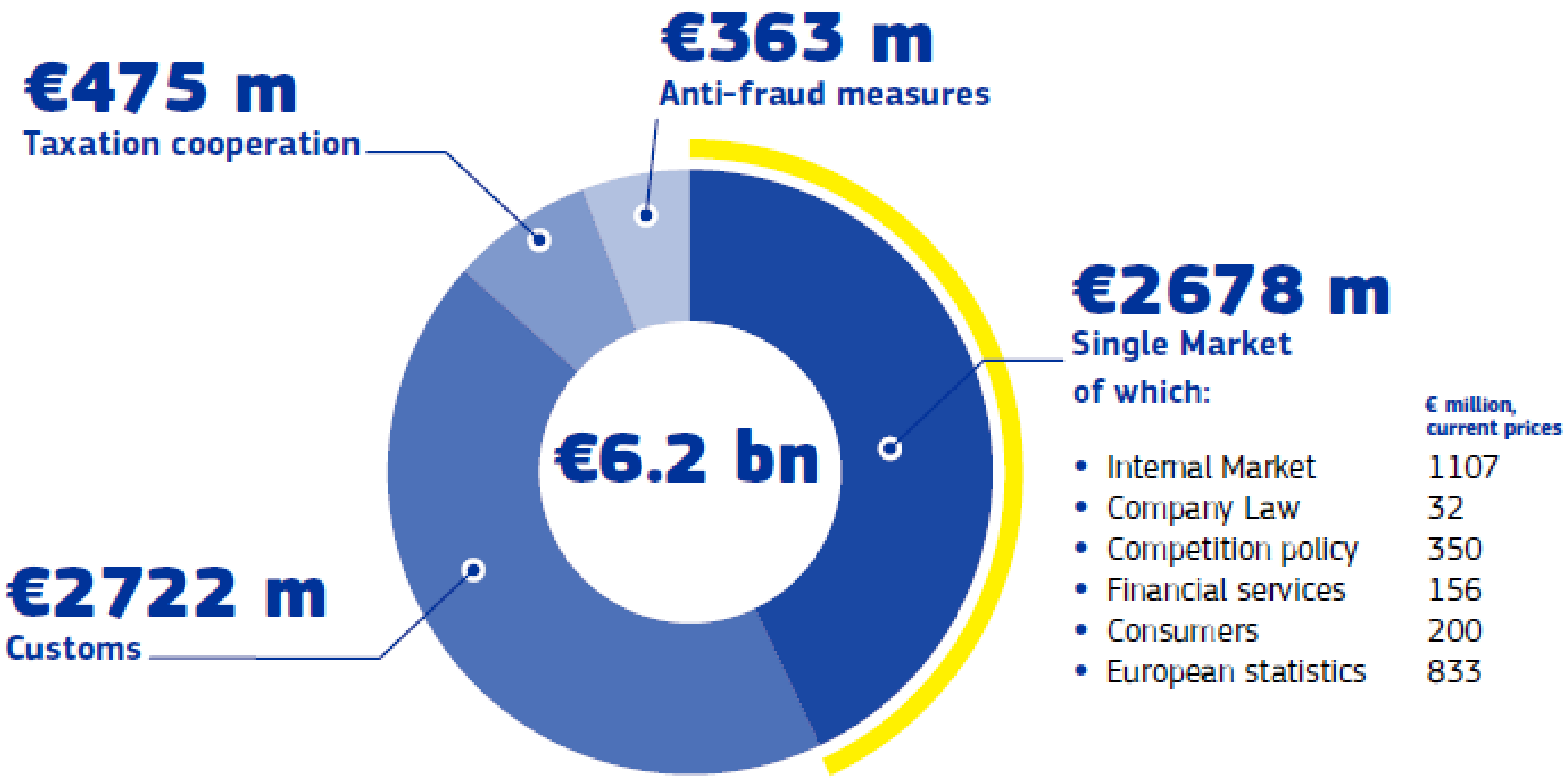
€475 m
Taxation cooperation
€363 m
Anti-fraud measures
€2678 m
Single Market
of which:
€ million, current prices
• Internal Market 1107
• Company Law 32
• Competition policy 350
• Financial services 156
• Consumers 200
• European statistics 833
€6.2 bn
€2722 m
Customs

Mat á hagsmunum Íslands

- Góð reynsla af þátttöku í Single Market Programme.
  - Fjárhagslegur ábati a.m.k. tvö- til þrefaldur.
- Óvissa um ábata af þátttöku í tolla- og skattaþáttum áætlunarinnar.
- Tilefni til að kanna möguleika á hlutaþátttöku.

Almannavarnaáætlun ESB (UCPM)

Kjartan Jón Bjarnason
Dómsmálaráðuneyti

Almannavarnaáætlun ESB (UCPM)

- Upphaflega stofnað árið 2001.
- Markmið UCPM hefur verið að styrkja samstarf aðildarríkja ESB og 10 annarra ríkja á sviði almannavarna.
- Tvíþættur tilgangur:
  1. Samhæfa viðbrögð við neyðarástandi í Evrópu.
  2. Efla áfallaþol og fyrirbyggjandi aðgerðir aðildarríkjanna.

Almannavarnaáætlun ESB

- **Emergency Response coordination Center (ERCC)** samhæfir viðbrögð innan Evrópu við neyðarástandi.
- **RescEU** stofnað árið 2019 til að styrkja getu Evrópu til að bregðast við ófyrirséðum áföllum.
  - Sérhæfð teymi heilbrigðisstarfsmanna.
  - Sérhæfðar flugvélar til að bregðast við t.d. skógareldum.

Hvernig nýtist UCPM Íslandi?

- Íslensk stjórnvöld hafa sótt styrki til UCPM:
- Fulltrúar íslenskra stjórnvalda hafa sótt æfingar og fengið fræðslu og þjálfun í gegnum UCPM.
- Íslensk stjórnvöld hafa síðustu ár notið aðstoðar sérfræðinga í gegnum UCPM.
- Íslensk stjórnvöld geta óskað eftir aðstoð þegar á reynir.

Hvað er nýtt í UCPM+?

- Verið að víkka út gildissvið UCPM þannig að það nái í auknu mæli til heilbrigðistengdra atriða er varðar viðbragð og áfallaþol.
- Stofnun samhæfingarstöðvar (e. Crisis Coordination Hub).
- Aukin áhersla á áfallaþol og fyrirbyggjandi aðgerðir.

Connecting Europe Facility

Hrefna Hallgrímsdóttir
Innviðaráðuneyti

Connecting Europe Facility (CEF)

- Stuðlar að uppbyggingu evrópskra grunninnviða í samgöngu- og orkumálum.
- Ísland hefur *ekki* verið aðili að CEF áætluninni hingað til.
- Í CEF 2028 – 2034 verður sérstök áhersla á:
  - Verkefni sem styrkja tengingar þvert á landamæri Evrópu.
  - Uppbygging TEN-T netsins.
  - Uppbygging TEN-E netsins.
  - Hnökralausan hernaðarlegan hreyfanleiki innan Evrópusambandsins.
  - Verkefni á sviði samstarfs og endurnýtanlegrar orku.
  - Sérstök áhersla á *PCIs = Projects of Common Interest* og *PMIs = Projects of Mutual Interest.*

Markmið og fjárhagsrammi

Markmið CEF áætlunarinnar

- Uppbygging og nútímavæðing evrópskra samgöngu- og orkukerfa.
- Stuðningur við innri markaðinn og efnahagslega samheldni Evrópu.
- Aukið öryggi og viðnámsþol innviða.

Fjárhagsrammi 2028–2034

- Samtals: 81,4 ma. Evra.
- 51,5 ma. evra – samgöngur og hernaðarleg hreyfanleiki.
- 29,9 ma. evra – orka.

Til samanburðar nam heildarrammi CEF 2021–2027 um 33,7 ma. evra.

Dæmi um verkefni í Evrópu sem CEF áætlunin hefur stutt

CEF Transport: Samgönguinnviðir sem hafa *skýra* og *verulega* möguleika á að styrkja tengingar þvert á landamæri.

- Rail Baltica
- Brenner Base jarðgöngin
- Siglingaleiðin Seine-Escaut (skipgeng vatnaleið)
- Uppbygging hafna á TEN-T neti

CEF Energy: Uppbygging orkuinnviða, einkum raforkuneta – bæði flutnings- og dreifikerfa – sem og innviða fyrir vetni, flutning koltvísýrings og samstarfsverkefni á sviði endurnýjanlegrar orku. Markmiðið er að tryggja samtengt, samþætt og kolefnishlutlaust evrópskt orkukerfi.

Sérstaða Íslands

- Engin bein landamæri að öðrum ríkjum.
  - Verkefni verða að tengjast evrópska samgöngunetinu, TEN-T.
  - Ísland er hvorki aðili að Evrópusambandinu né *EU Military Mobility Network* sem takmarkar aðgengi að CEF Transport Military Mobility, áætluninni.
  - Einangrað raforkukerfi.
- Raunhæf verkefni:
  - Hafnir á TEN-T neti
  - Orkuskipti í höfnum á TEN-T neti
  - Orkuinnviðir (?)

Spurningar og svör

Mál nr. S-38/2026 | Birt: 11.2.2026 | Fjöldi umsagna: 0

Annað | Utanríkisráðuneytið | Utanríkismál

Þátttaka Íslands í samstarfsáætlunum ESB 2028-2034

Málsefni

Framkvæmdastjórn ESB birti nýlega tillögur að nýjum samstarfsáætlunum fyrir tímabilið 2028-2034. Leitað er samráðs um þátttöku Íslands.

Nánari upplýsingar

Framkvæmdastjórn Evrópusambandsins (ESB) birti nýlega tillögur að nýjum samstarfsáætlunum fyrir tímabilið 2028-2034. Umfangsmiklar breytingar eru boðaðar á skipulagi og framkvæmd áætlana sem Ísland á aðild að á grundvelli EES-samningsins. Haghafar eru hvattir til að koma sjónarmiðum sínum á framfæri vegna yfirstandandi mats á þátttöku Íslands í einstökum samstarfsáætlunum ESB á næsta starfstímabili, þ.m.t. um hag af þátttöku í núverandi áætlunum og tækifæri og áskorunum með tilliti til nýrra samstarfsáætlana eins og þær eru settar fram í tillögum framkvæmdastjórnar ESB.

Stærsta breytingin frá núverandi fyrirkomulagi felst í stofnun nýs Samkeppnishæfnissjóðs (e. European Competitiveness Fund, ECF). Sjóðnum er ætlað að stórefla fjárfestingar og stuðning við nýsköpun og tækniþróun. Fjármagn verður aukið verulega til að efla viðnámsþrótt, öryggi, geim- og varnariðnað. Eftirfarandi áætlanir með þátttöku Íslands verða allar sameinaðar undir merkjum Samkeppnishæfnisjóðsins: Umhverfis- og lofslagsáætlunin Life, heilbrigðisáætlunin EU4Health, Digital Europe um stafræna tækni, Geimáætlun ESB, Iris2 um örugga samskiptatækni og fjárfestingáætlunin InvestEU. Rannsókna- og nýsköpunaráætlunin Horizon Europe verður áfram sjálfstæð áætlun, þó með verulegri samþættingu við Samkeppnishæfnisjóðinn. Þá verður aukin áhersla lögð á rannsóknir og tækniþróun með tvíþætt notagildi (e. dual-use).

Mennta-, æskulýðs- og íþróttaáætlunin Erasmus+ breytist lítið en aukin áhersla verður lögð á hreyfanleika og hæfniuppbyggingu á öllum skólastigum og sérlega horft til færniuppbyggingar á tilteknum forgangssviðum. Þá mun sjálfboðaáætlunin European Solidarity Corps sameinast Erasmus+. Ný áætlun, AgoraEU, mun sameina menningar- og kvikmyndaáætlunina Creative Europe við áætlun um borgaralega þátttöku, jafnrétti, réttindi og gildi (e. Citizens, Equality, Rights and Values Programme, CERV), sem Ísland á ekki aðild að. Áætlun um innri markaðs-

Tímalína máls

1 Til umsagnar

11.2.–12.3.2026

Í vinnslu

Samráði lokið

Skjöl til samráðs

- AgoraEU
- Connecting Europe Fa...
- European Competitive...
- Horizon Europe
- Mennta-, æskulýðs- o...
- Single Market and Cu...
- Union Civil Protecti...

Fylgiskjöl

- Opinn kynningarfundu...

Skrá áskrift að máli

Þú þarft að skrá þig inn á Island.is til þess að geta skráð þig í eða úr áskrift.

Skrá mig inn

Viltu senda inn umsögn?

Umsagnir eru birtar jafnóðum og þær berast.

Senda umsögn

Boð um þátttöku (0) +

Umsjónaraðili

Viðskiptaskrifstofa

vss@utn.is

Tekið við umsögnum

til 12. mars 2026

Frekari spurningar

Thorsteinn.bjornsson@mnh.is